

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ТА ПРОБАЦІЇ

Михайлик Д. О.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності

Міжрегіональної Академії управління персоналом

м. Київ, Україна

Розглядаючи Міністерство юстиції України як суб'єкт реалізації державної політики у сфері виконання покарань та пробації ми проаналізували пункт 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228 (далі – Положення № 228).[1]

Згідно, цього положення Міністерство юстиції України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. Основними завданнями цього виконавчого органу, зокрема, є:

– забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації;

– забезпечення формування системи наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються до засуджених та осіб, узятих під варту;

– контроль за дотриманням прав людини, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту.

Замість єдиного структурного підрозділу, який здійснював управління органами і установами, а саме – центрального апарату ДПтС, в апараті Мін'юсту було утворено декілька самостійних структурних підрозділів, а саме: департамент Державної кримінально-виконавчої служби України; департамент пробації; департамент ресурсного забезпечення; управління медичного забезпечення; відділ інспектування дотримання прав людини в пенітенціарних закладах. У складі інших структурних підрозділів апарату Мін'юсту були утворені підрозділи з питань забезпечення діяльності ДКВС.

Крім того, Кабінет Міністрів України своєю постановою від 18 травня 2016 року № 348 прийняв рішення ліквідувати як юридичні особи публічного права територіальні органи управління Державної пенітенціарної служби та утворити як юридичні особи публічного права територіальні органи Міністерства юстиції – міжрегіональні управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації [2].

З прийняттям рішення про ліквідацію Державної пенітенціарної служби, до сфери управління Міністерства юстиції України було віднесено 148 установ виконання покарань та слідчих ізоляторів (113 кримінально-виконавчих установ; 12 слідчих ізоляторів; 17 установ виконання покарань з функцією слідчих ізоляторів, шість виховних колоній), 90 промислових і 11 сільськогосподарських підприємств установ виконання покарань, 18 закладів охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби, інші установи і заклади [3].

Доречно, звернути увагу на той факт, що на даний час у сфері управління Міністерства юстиції України відсутні дані про стан органів і установ виконання покарань у зв'язку з військовою агресією р.ф. і оголошення в Україні військового стану. Це пов'язано з тим, що частина виправних колоній ДКВС України попала в окупацію, а частина була евакуйована на іншу територію.

Результати проведення науковою школою «Інтелект» аналізу наповненості установ виконання покарань та слідчих ізоляторів свідчать, що чисельність осіб, які відбували покарання у виправних та виховних колоніях ДКВС України, зменшилася в 1,5 рази, а чисельність осіб, які трималися у слідчих ізоляторах навпаки – збільшилася в 1,2.

Крім цього на території країни з'явилися так звані спеціальні табори де утримуються військовополонені р.ф., а також є обвинувальні вирoki суду щодо застосування до військових злочинців р.ф. кримінального покарання. Серед проблем які потребують вирішення з боку Міністерства юстиції України варто виділити:

1) застарілою залишається і матеріальна база діючих пенітенціарних закладів, більшість будівель і споруд яких перебуває у незадовільному стані, а окремі – в аварійному, чим не забезпечуються умови тримання засуджених та ув'язнених;

2) недостатність природного та штучного освітлення в камерах;

3) відсутність примусової вентиляції та постійного доступу до проточної питної води;

4) недостатня кількість умивальників, електророзеток, зливу води у туалетах; надмірна вологість та ураженість грибок стін камер;

5) плінність кадрів, пов'язана з низькою заробітною платою персоналу органів і установ виконання покарань, неналежним рівнем соціального захисту персоналу та пенітенціарної системи, що робить професію неprestижною і створює умови для виникнення корупційних ризиків.

6) низьким є рівень технічної оснащеності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів засобами охорони, що змушує керівників установ приділяти більшу увагу організації фізичної охорони із залученням значної кількості персоналу, а не застосуванню сучасних інженерно-технічних засобів охорони і нагляду, охоронних, інформаційних та телекомунікаційних систем.

Існуюча система виконання кримінальних покарань та попереднього ув'язнення не повною мірою відповідає принципам гуманізму і поваги до прав і свобод людини. Умови тримання засуджених та осіб, узятих під варту, потребують приведення у відповідність з європейськими стандартами.

Література:

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення 20.10. 2022 р.).
2. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 травня 2016 року № 348 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348-2016-%D0%BF#Text>
3. Концепція реформування (розвитку) пенітенціарної системи України, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 654-р URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2017-%D1%80> (дата звернення 20 10. 2022 року).